

Mala Høy Kúko
Siumut sinnerlugu Inatsisartunut ilaasortaq

§ 37 naapertorlugu apeqqutip 135/2021-p akineqarnera

Asasara Mala Høy Kúko

Inatsisartut suleriaasianni § 37, imm. 1 naapertorlugu Naalakkersuisunut apeqquteqarputit. Naalakkersuisut apeqqutinut tullinnguuttumi issuarneqartunut akissuteqartinneqartunullu qujapput.

20-10-2021
Suliap normua 2021 - 17789
All. nr. 18136246

Postboks 1160
Oqarasuaat: 34 50 00
Fax: 34 55 05
3900 Nuuk
Email: pn@nanog.gl
www.naalakkersuisut.gl

1. Nunatsinni kræftertut kemomik nakorsamiit ikiorneqarsinnaajunnaar-nikuusut qassit nunatsinniittut qassiuppat?

Akissut:

Akissummi uani katsorsaariaatsit arlallit tunngavigineqarput, kemortinneq kisiat pinnagu, taannami Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfiani kræftertunut neqeroorutigineqartartut ilagiinnarpaat.

Kræftimut katsorsaanerit assigiinngitsunik siunertaqarsinnaapput. Peqqissaaniarluni, inuuneq sivitsorsarniarlugu, nappaatip nangeqqinnissaa pinaveersaartinniarlugu iluaallatsitsiniarluniluunniit katsorsaasoqarsinnaavoq. Tamatuma saniatigut kræfteqarnermi kræfteqarnermilu killiffiini assigiinngitsuni katsorsaariaatsit assigiinngitsut pisariaqartinneqartarput. Assersuutigalugu kræfti kemortinnikkut, pilattartinnikkut, qinguartartinnikkut timillu akiuussutissaanik ikiorsiinikkut katsorsarneqarsinnaavoq. Katsorsaariaaseq inunnik ataasiakkaanik nalilersuinermut tunngaveqartuaannarpoq, matumani ilaatigut napparsimasup piumasai, kræftip qanoq ittuunera, napparsimanerup killiffia, katsorsaanerup sunniutissaatut naatsorsuutigisaq, nappaatip qanoq ingerlanissaanik naliliineq katsorsaanerullu sivitsorneqarneratigut inuunerup pitsaassusaa isiginiarneqartarlutik.

Nunami maani kræftimik napparsimasut qanoq amerlatigineranut paasissutissanik eqqoqqissaartunik tunniussinissaq periarfissaanngilaq. 2019-ip naanerani inuit 1417-it nunatsinni kræfteqarsimasut¹ ilisimatitsissutigineqarsinnaavoq. Kræftimik katsorsarneqarsinnaanngitsumik napparsimasut amerlassusaannik naatsorsuineq Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfiup napparsimasut nalunaarsorneqartarfiannut ataasiakkaarlugit misissorneqartariaqarput. Taakkua saniatigut nalunaarsuiffiit avataaniittut, napparsimasut Danmarkimut innersuunneqarsimasut aamma misissorneqassapput.

¹ Kisitsisit NORDCAN-databasianingaanneersuupput - <https://nordcan.iarc.fr/en>. 2020-mut kisitsisit misissorneqarluarneqarnikut aatsaat 2022-mi tamanut saqqummiunneqassapput.

Paasissutissanik taakkuninnga pissarsiniarneq piffissaliussap iluani akineqarsinnaanngilaq, atuinerlu tamanna § 37-mik akissuteqaammut qaangiissaaq, nal. Inatsisartut Suleriaasiat § 37, imm. 2, nr. 2.

Oqaatigineqarsinnaavoq maannakkorpiaq napparsimasut 50-it missaanniittut Nakorsartittunut immikkoortortaqarfimmi Dronning Ingridip Napparsimavissuani inuunermikkiv sivitorsaaffigineqarput ippinnarunnaarsaallunilu katsorsarneqarlutik. Nakorsartittunut immikkoortortaqarfimmi Dronning Ingridip Napparsimavissuata nuna tamakkerlugu inuunermik sivitorsaanerit ippinnarunnaarsaasernerillu isumagisarpai.

2. Naalackersuisut ilisimasaqarpat Kalaallit nunatsinni nakorsamiit nalunaarfigineqarnikuusut kemomi ikiorserneqarsinnaajunnaarnikuusut qallunaat nunaannut nuukkaangamik kemortinnissaminnik periarfissinneqarqissinnaasut.

Akissut:

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfiup kræftertunut tamanut katsorsaanissamut neqerooruteqartarput, katsorsaanerup peqqississutaasinnaanera periarfissaagaangat. Katsorsaaneq nunatsinniissinnaavoq imaluunniit Region Hovedstadillu suleqatigiinnissamut isumaqatigiissut malillugu danskit napparsimavianiissinnaavoq. Napparsimasup kissaatigippassuk Peqqinnissaqarfiup peqqissaataasumik katsorsaanera unitsinneqarsinnaavoq.

Napparsimasut inuit allattorsimaffiani najugartik allanngortippassuk Danmarkimi katsorsartinnernik qanoq ittunik neqeroorfigineqarsinnaanerannut nassuiaasoqarsinnaanngilaq. Inuk inuit allattorsimaffianni najukkaminut nuukkuni inuk pineqartoq peqqinnissaqarfimmut nalunaarsuiffimmullu allamut, Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfiup iserfigisinnaanngisaanut tamakkiisumik nuussaaq.

Pisut ilaanni katsorsaaneq ippinnarunnaarsaasoq inuunermillu sivitorsaataasoq (peqqissaataanngitsaq) nunamut maanga sanilliullugu Danmarkimi peqqinnissaqarfiup sivilisinerusumik ingerlattarpaa. Danmarkimi ippinnarunnaarsaalluni inuunermillu sivitorsaataasumik katsorsaanissamut periarfissat amerlanerunerat tamatumunnga pissutaavoq.

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmi nakorsat nunami allami katsorsartinnissamut allanik periarfissanik napparsimasunik ammasumik oqaloqateqartarput periarfissanillu misissuinerumik ikiuuttarlutik. Katsorsaanerup inuunermik sivitorsaanerumik sunniutai killeqaraangata, inuit tamarmik nunamut allamut angalanissamik nunamilu allamiinnissamik kissaateqartannginnerat eqqarsaatigineqassaaq.

Kalaallit Nunaanni Peqqinnissamut ataatsimiititaliami Tulleriissaarisarnermut ataatsimiititaliap nappaammik inuunermut navianartorsiortitsisumik misileraalluni katsorsaaneq pillugu apeqqut 7. december 2020-mi ataatsimiinnermi suliaarat. Kalaallit Nunaanni Peqqinnissamut ataatsimiititaliaq pisuni immikkut illuinnartuni Danmarkimi misileraalluni katsorsaanissamik, tassunga ilanngullugu misiliutigineqartumik katsorsaanissamik neqerooruteqartassasoq matumani aalajangerneqarpoq. Suliani taakkunani nakorsaq akisussaasuusoq Misileraalluni Katsorsaanerumut Peqqissutsimut Aqutsisoqarfimmi Isummersoqatigiittartunut (Sundhedsstyrelsens Panel for Eksperimentel Behandling), napparsimasup iluaqutiginnaasaanik misileraalluni katsorsaasoqarsinnaanerumik misissuumaartunut apeqquteqarsinnaasassalluni. Isummersoqatigiittartuni suliat

tamarmik nalilersorneqartassapput, tamatuma kingorna suliat Peqqinnissamut Tulleriissarisarnermut ataatsimiititaliami suliarineqartassallutik. Aaqqissuussap ullormi 7. december 2020-mi akuerineqarnerata kingorna atorneqarsimannginnera ilisimatitsissutigineqassaaq.

Inussiarnersumik inuulluaqqusillunga

Kirsten Fencker